

La Casanova

Gisclareny

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	A l'est del veïnat del coll de la Bena damunt del camí ral i al nord dels prats de Coll de la Bena
Emplaçament	Pista de Bagà a Gisclareny (13,5 pk) passat el veïnat continuar fins al coll de la Bena.
Alçada:	1406,6
Coordenades:	
Latitud:	42.25621
Longitud:	1.76954
UTM Est (X):	398505
UTM Nord (Y):	4678956

Classificació

Número de fitxa	08093 - 132
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Modern Popular
Segle	XVII-XX
Estat de conservació	Bo
Notes de conservació:	Recentment se n'ha refet la coberta conservant-la amb la mateixa tipologia de quant es va bastir
Protecció	Inexistent
Accés	Fàcil
Ús actual:	Residencial
Titularitat	Privada
Titular:	08092A005000250000YH
Autoria de la fitxa	Pere Cascante i Torrella
Data de registre de la fitxa:	dl., 14/10/2019 - 02:00

Descripció

Interessant construcció situada a l'est del veïnat del coll de la Bena al damunt dels prats del coll de la Bena i davant mateix del Camí ral de Bagà a Gòsol passat el Clot del Pou. Es tracta d'un conjunt arquitectònic molt compacte format per la casa, amb l'eixida i els coberts tancats per un baluard que delimita els espais de residència i també de l'era. Es troba encimbellada al vessant solell de la muntanya i terrassada mitjançant murs de contenció de pedra seca. La casa propiament dita té una planta més aviat rectangular de dos cossos i formada per una planta baixa, un primer pis i dues plantes pis coberts amb teulada a dues vessants de teula ceràmica àrab damunt de cavalls i llatges de fusta i amb el carener perpendicular a la façana principal orientada a migdia on s'hi obre també la porta d'entrada o principal. En quant a la distribució de les seves façanes hi ha un predomini del massís respecte el buit essent completament cegues la situada al nord i oest llevat del portal d'entrada a l'era coronat en arc de mig punt i contruït mitjançant maons ceràmics. La façana principal s'organitza mitjançant un porta a la planta baixa i dues balconeres a l'alçada del primer pis que condueixen amb una eixida de fusta. Restà formada pel balcó amb barana i barrots de fusta, coberta amb teulada ceràmica a dues vessants i amb el carener perpendicular a la façana principal. Està sostinguda per un pilar central de maçoneria que la sosté i li dona uns trets molt característics. A l'alçada del segon pis s'obren dues finestres rectangulars coronades mitjançant una llinda de fusta. La façana est malgrat tingui un predomini del massís hi ha obertes tant sols tres finestres; dues a la planta baixa de reduïdes dimensions i una primera al primer pis. Cal destacar la presència del volut circular del forn de pa, tant característic en aquest tipus de construccions del terme de Gisclareny. L'aparell és tot ell de maçoneria de carreus de pedra mal treballats i escairats, units amb argamassa de calç de color groguenc i col·locades en filades més aviat irregulars. Tant sols són en pedra picada les cantonades de les façanes principals. A tramuntana i també a ponent hi ha dos cossos afegits. El primer correspon amb una ampliació a la façana de migdia on hi ha un cos cobert amb una teulada a un sol vessant de teula ceràmica que resulta ser un allargament de la vessant oest. L'aparell és de maçoneria de pedra mal treballada i escairada, unida mitjançant morter de calç i gairebé no s'hi obre cap obertura. El segon volum està adossat a la part del darrere de la casa en el punt on el terreny natural és més elevat i correspon amb un porxo o cobert de fusta cobert amb teulada a dues vessants de teula ceràmica i amb la paret oest completament cega i la est formant porxada a través d'una jàssera de fusta. Cal destacar-ne la xemeneia del forn situada a la paret est i coberta per una curiosa teulada a dues vessants de teula ceràmica i aparell de maçoneria que sobresurt del pla de la coberta. L'era es situa a davant de la casa i està voltada de petits porxos de fusta i coberta de teula i murs de pedra seca.

Observacions:

Es tracta d'un conjunt molt unitari que ha sabut conservar en molt bon estat les característiques bàsiques de les masies de Gisclareny i en general de muntanya atès que no ha estat massa transformada i podríem dir que manté pràcticament intacte l'estat original del moment en que es va erigir. Val a dir que es conserva una postal del escudo de Oro presa des de la façana de llevant i es va encara amb la coberta en mal estat però amb la mateixa fisonomia que avui.

Història

Eduard Martín en el seu llibre Una mirada a la història de Gisclareny esmenta uns masos (Over, coll i Carbonell) situats entre el clot del Pou i el Coll de la Bena (RHB, AMG; 1810). També se'menta les cases de mas Albert (1503), casa de la Collada (1710), mas de la Serra (1778) i mas Areny (1796) o cal Frare de 1797. Aquests masos apareixen en documents antics i no s'han pogut situar amb la qual cosa el mateix Martín (Martín, 2005. P.61) comenta que podrien haver canviat de nom. Tanmateix pensem que un d'aquests masos podria haver estat situat a la Casanova. Consta com a primera referència documental el

1759 on el mateix Martín troba en la documentació de la comunitat de preberes de Bagà (ACA notarial comunitat de preberes) on la casa va ser adquirida a canvi de l'impagament de censals o casrtes de Graàcia el 1759 juntament amb altres cases com el mas Baraut, el mas Cal Jovell, Querforadat, Espunya, Can Corominas o la mateixa Casanova. En els documents de l'amillament de 1863 i conservats en els llibrets de compliment pasqual o amollament (ACA, 1863 extret de Martín, 2005) tenia com a cap de casa Esteve Companyó, hi havia 3 persones majors de set anys i no pagava res de contribució entenent que la casa estava hipotecada. Consta que aquesta casa va sobreviure l'emigració de 1900. F. caballè en el seu llibre de les tres-centes esmenta que els habitants de la Casanova de primers de segle XX "deia que ua ventada va fer caure totes les cases del coll de la bena i que de 27 només en van quedar 8 de dretes". (Caballè Cantalapiedra, 1995 p.41)

Bibliografia

CABALLÈ CANTALAPIEDRA, F (1995). Les tres-centes cases de Gisclareny. Albí.
MARTIN, E (2005). Una mirada sobre la història de Gisclareny. P.61-63, annex. 21 i 22. ;
DDAA (2007) Catàleg específic de masies i cases rurals de Gisclareny. Fitxa. 032. Annex a la normativa .(dades històriques a les masies incloses).
ACA. Llibret de compliment pasqual 1863.

